

na hlavní štáb do Prahy s žádostí, aby naše armáda bránila dál Karpatskou Ukrajinu. Z ministerstva zahraničí se mu ale dostává zamítavé odpovědi. Podle ní generál Prchala dál pokračuje v evakuaci, vláda Podkarpatské Rusi nechť se v této věci obrátí na hlavní německý konzulát. Vološin v následujícím telegramu žádá o protektorát Rumunsko. Prosbu o pomoc posílá i do Berlína. Všechny tyto aktivity ale zůstávají bez odezvy.

Vzdorovali ještě osm dnů

S ohledem na nepříliš příznivé informace ze střední fronty byl útok na západním směru na severní předmostí Užhorodu Domanince odložen až na večerní hodiny 14. března. Zpočátku zajišťovala obranu mostu přes kanál Schwemm a okolních pozic jen rota SOS, vyzbrojená několika těžkými kulomety. V noční bitvě, která následovala, se vyznamenali nejen oni, ale i další posily, především z řad armády. Ráno 15. března se obránci – kryti lehkými tanky – stáhli k Onokovcům. Tady již bylo v údolí řeky Uhu vybudováno obranné postavení vojáků pluku 36. Ustupovat v této oblasti směrem ke slovenským hranicím začali vojáci až 17. března v odpoledních hodinách. V tomto okamžiku již byli všichni civilisté v bezpečí.

Třetí směr útoku, kterým se Maďaři drali na Podkarpatskou Rus, byl veden na východní část země. Zde byla překročena státní hranice až 15. března. Jako první se musela bránit družstva SOS ve Fancikovu a Vrbovci. Do těchto bojů se zapojily i dva tanky LT vz. 35, které se shodou okolností v té době vracely z prezentační akce v zahraničí. Jejich řízení se ujali škodováci mechanici, kteří je doprovázeli. Jeden z tanků byl

zasažen maďarským dělem a vyhořel. Zahynul i mechanik Antonín Seidler.

Do ústupových bojů se velice rychle zapojily jednotky pěšího pluku 45. Od samého počátku ale bylo zřejmé, že dostat se hornatým, těžce přístupným terénem na Slovensko nepůjde. A tak českoslovenští úředníci a zaměstnanci i s rodinami – chráněni vojáky – ustupovali na rumunské území. Část Čechoslováků se musela na základě vývoje situace stáhnout do Polska. Chust vyklidila naše armáda až 16. března 1939 odpole. Ještě téhož dne zadní voj obrany překročil v Tjačevu Tisu. Jako poslední z Podkarpatské Rusi ustoupila do Rumunska naše jednotka

bránící na východě Bočkov, a to až 21. března 1939.

Tyto hrdinné boje československých vojáků se odehrávaly v okamžiku, kdy republika již neexistovala. Po obsazení zbytku republiky německou armádou byl 16. března zřízen protektorát Čechy a Morava.

Text: Vladimír Marek
Foto: VÚA-VHA

CL-601 Challenger

Řada proudových letounů CL-600 vznikla v americké konstrukční kanceláři Lear, proslulé svými obchodními letouny, kterým se obecně říká bizjety. První prototyp stroje CL-600 vzletl v roce 1978, a to pod hlavičkou nového majitele, kanadské firmy Canadair. Výrobce chtěl na trh uvést novou generaci letounu, která měla být v provozu výrazně efektivnější než předchozí stroje, a zároveň měla být více komfortní pro pasažéry. Jde například o jeden z prvních letounů této kategorie se širokým trupem, jehož výška v uličce umožňuje vzpřímenou chůzi. Ještě během letových a certifikačních zkoušek letoun vzbudil velkou pozornost u mnoha zákazníků. Původní označení stroje znělo LearStar 600 Chairman, nakonec se ale do výroby dostal pod označením Canadair CL-600 Challenger. Následně byly dokončeny vylepšené varianty CL-601, CL-602, CL-604, CL-605 a CL-610. O letoun měly zájem nejen soukromé společnosti, ale také celá řada vzdušných sil, které jej využívaly k přepravě čelných politických představitelů. Dodnes tyto letouny slouží v Dánsku, Jižní Koreji, Kanadě, Německu a USA.

Jeden letoun byl v roce 1992 zakoupen tehdejší Československem. Státní letecký útvar federálního ministerstva vnitra (SLÚ), který v té době z pražského ruzyňského letiště zajišťoval přepravu státních představitelů, jej získal pro doplnění flotily obsahující zejména letouny východní provenience. V té době používané typy Il-62, Tu-154 a Jak-40 vyhovovaly spíše pro přepravu většího počtu osob, typy pro převos deseti až patnácti lidí nebyly provozovány. Právě CL-601 měl umožnit efektivní přepravu menšího množství osob na velké vzdálenosti a navíc byl vyroben na západě, a obsahoval tedy odpovídající avioniku nezbytnou pro provoz v západní části světa. Volba padla na verzi CL-601-3A, která nabízí silnější motory CF-34-3A o výkonu po 40,66 kN a modernější vybavení pilotního kokpitu. Výrobce letoun dodal v září 1992 a bylo mu přiděleno označení OK-BYA. Při volbě typu hrály roli i pozitivní zkušenosti

vojenského letectva SRN a dalších uživatelů, kteří jej již několik let používali. Challenger se po zařazení k SLÚ fakticky stal vlajkovým letounem prezidenta Václava Havla, který v něm cestoval do velké části evropských a asijských zemí. V případech, kdy nebylo nutné přepravovat větší množství osob, zajišťoval státní lety zejména tento stroj. V celé postkomunistické Evropě bylo Československo jedinou zemí, která zakoupila západní letoun pro přepravu prezidenta. V roce 1993 při dělení federace zůstal jediný provozovaný kus v ČR, ačkoliv o něj měla slovenská strana velký zájem. Po rozpuštění Státního leteckého útvaru v roce 1998 přešel jediný provozovaný CL-601 k vojenskému letectvu, kde získal trupové číslo 5105. Spolu s Tu-154 operoval do konce roku 2007 z ruzyňského letiště, dnes působí z 24. základny dopravního letectva v Praze-Kbelích. Vhodně doplňuje flotilu tvořenou letouny Jak-40, Airbus A319CJ a L-410. Barevné provedení exteriéru doznalo mírných změn, když bylo doplněno o vojenské insignie. I v řadách vojenského

letectva slouží CL-601 k přepravě státních představitelů, zejména prezidenta a členů vlády. V tisku lze nalézt relativně velký počet zpráv o závadách, které provázejí provoz CL-601 od počátku nového tisíciletí. Například kvůli prasklému čelnímu sklu došlo ke zrušení hned několika státních cest. V poměru k počtu letů jde ale o relativně nízkou poruchovost. V posledních letech se několikrát hovořilo o nahrazení jediného provozovaného letounu spolu s Jak-40 novým typem. CL-601 ale má relativně dobrou budoucnost a například německé letectvo jej chce provozovat ještě deset let, neboť roční nálet strojů u vzdušných sil je výrazně menší, než na který byl letoun projektován.

Základní technický popis

CL-601-3A je proudový samonosný dolnoplošník s poloskořepinovým trupem určený k přepravě cestujících.

Hlavní takticko-technická data CL-601:

Délka trupu	20,85 m
Výška trupu	6,30 m
Rozpětí křídel	19, 61 m
Prázdná hmotnost	9 292 kg
Vzletová hmotnost	20 457 kg
Maximální rychlost	851 km/h
Dostup	12 500 m
Dolet (s PPN)	6 200 km

V přidi sedí dva piloti, přepravní kabina za nimi pojme až devatenáct pasažérů (v závislosti na uspořádání kabiny) a je vybavena toaletou. Vstup do trupu umožňují jedny dveře na levé straně trupu. Letoun AČR létá buď v dvanáctimístné salónní konfiguraci, nebo v ekonomickém sedmáctimístném polosalonním uspořádání. Trup zakončují ocasní plochy ve tvaru T. Křídlo letounu je vybaveno mechanizací a disponuje systémem odmrazování náběžné hrany. Po stranách zadní části trupu jsou uloženy dva motory CF-34-3A, které dosahují výkonu po 40,66 kN. Tříbodový příďový, plně zatahovatelný podvozek má všechna kola zdvojená. Verzi CL-601 prodávala společnost Bombardier, která v roce 1986 koupila původního výrobce Canadair. Proto se v literatuře uvádí označení Bombardier CL-601 Challenger.

Text: Jakub Fojtík
Foto: autor a Jan Kouba

Protiúderový komplet

Označení CRC – Crowd and Riot Control se v současnosti běžně používá pro vojenské a policejní zákroky (operace), při kterých zasahující ozbrojené složky využívají schváleného mandátu a zákonů své země i daného státu, kde jsou nasazeny či působí, k znovuzavedení či obnovení veřejného pořádku. Povolené a určené síly, donucovací prostředky, společně s výstrojí a výzbrojí, jsou použity v určitém spektru proti narušitelům veřejného pořádku, například při živelních pohromách, vzpouřách, hromadných sportovních a společenských akcích nebo demonstracích.

Každý příslušník zasahující jednotky by měl být vybaven ochrannými prostředky jednotlivce, které chrání život a zdraví příslušníka jednotky CRC.

Protiúderový komplet tvoří:

- plastové chrániče nohou, rukou, beder a genitálií (moderní brnění bojovníka);
- přilba s plexisklovým hledím – umožňuje nasazení plynové masky v případě použití slzotvorných prostředků při zákroku či při zadýmení prostoru, kde zákrok probíhá, hořící barikádou;
- tonfa, obušek a štít;
- plynová maska s pouzdem na opasek;
- nehořlavá nomexová kombinéza, kukla, protiúderové rukavice a multifunkční termoprádlo;
- jednorázová pouta a univerzální střihač pout.

Taktická vesta se může lišit podle specializace zakročující jednotky (zdravotník, hasič, dokumentarista, psovod, střelec neletální munice a na území, kde probíhal či probíhá válečný konflikt, i odstřelovač nebo zadní střelec na bojovém vozidle pěchoty apod.). Součástí obsahu taktické vesty je lékárnička, příruční hasicí přístroj (pyrocul), zásahové výbušky, vak na pití (Camel bag), multifunkční nůž, případně müsli tyčky.

Po zkušenostech ze zákroků proti narušitelům veřejného pořádku a soužití se již ustoupilo od hrudního chrániče. V současnosti se používá balistická vesta. Novější typy balistických vest jsou sloučeny s taktickými či jsou kompaktní

